



Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Departament Nadzoru i Kontroli

DNK.WK.1741.3.2023

Warszawa, \$data podpisu r.

Informacja o wynikach kontroli realizacji zadania publicznego pn. *Szkoła (bardziej) polska. Wsparcie bieżącej działalności szkół polonijnych w Anglii w regionach South East i North East w latach 2022-2023*

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (dalej: KPRM albo Zleceniodawca) przeprowadziła kontrolę planową realizacji zadania publicznego pn. *Szkoła (bardziej) polska. Wsparcie bieżącej działalności szkół polonijnych w Anglii w regionach South East i North East w latach 2022-2023* (dalej: zadanie publiczne albo zadanie). Podstawę kontroli stanowił § 9 umowy nr 890/DWPP/22 z 3 sierpnia 2022 r. (dalej: umowa) zawartej pomiędzy KPRM a Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” (dalej także: Stowarzyszenie, Zleceniobiorca albo Jednostka).

Podstawa prawna

Art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹. Zadanie zlecono w trybie art. 11 tej ustawy.

[Podsumowanie ustaleń]

Cel zawarty w ofercie realizacji zadania publicznego został osiągnięty, a zakres merytoryczny określony w umowie zrealizowany. W ramach zadania dofinansowanie otrzymało 16 szkół polonijnych w 2 regionach Anglii: South East i North East. Wsparcie bieżącej działalności szkół obejmowało, m.in. dofinansowanie kosztów wynajmu pomieszczeń, wynagrodzeń nauczycieli i innych osób zaangażowanych bezpośrednio w realizację zadania, ubezpieczenia, zakupu stolików i tablic edukacyjnych oraz artykułów biurowych.

Zadanie zrealizowano i sfinansowano w terminie określonym w umowie. Z przedstawionej przez Stowarzyszenie w sprawozdaniu kwoty (374 788,09 zł), prawidłowo rozliczono 373 737,07 zł (99,7%). Kwota 1 051,02 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości, ponieważ 2 z 16 szkół w jednym semestrze nie osiągnęło przewidzianych w umowie rezultatów.

Szkoły (11 z 16; 69%) nie dochowały należytej staranności sporządzając listy uczniów² oraz nauczycieli. Jednostka natomiast nie zweryfikowała rzetelnie list przesłanych przez szkoły i przedstawiła nieprawidłowe dane w sprawozdaniu. Stwierdzone błędy nie miały wpływu na poziom kwalifikowalności kosztów zaprezentowanych w sprawozdaniu.

Stowarzyszenie nie określiło w zawieranych przez siebie umowach zlecenia z wykonawcami (3) postanowień dotyczących konieczności i sposobu potwierdzania liczby godzin wykonywania zadań oraz nie przestrzegало postanowień art. 8b ust. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę³, tj. rejestry godzin pracy wykonawców zostały sporządzone przez Stowarzyszenie, a nie jak stanowi wspomniany przepis, przez przyjmujących zlecenie; rejestry te nie zostały też w żaden sposób potwierdzone przez wykonawców.

Do obsługi dotacji wyodrębniono rachunek bankowy, który był utrzymywany w kontrolowanym okresie, co było zgodne z § 3 ust. 1 i 3 umowy.

Zleceniobiorca posiadał komplet dokumentów finansowo-księgowych rozliczonych w sprawozdaniu. Wszystkie koszty merytoryczne i administracyjne poniesione przez szkoły oraz Stowarzyszenie były kwalifikowalne (z wyjątkiem kwot przypisanych do zwrotu w ramach rozliczenia sprawozdania - 1 051,02 zł), dokumentujące je dowody księgowe spełniały wymogi art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴ oraz zostały opisane i zaakceptowane do wypłaty zgodnie z § 7 ust. 2 umowy.

¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 571.

² W tym uczniów w wieku szkolnym (dla których podano numer legitymacji szkolnej bądź szkoła wystąpiła do konsulatu z wnioskiem o ich wystawienie) oraz dzieci poniżej szóstego roku życia (którym nie wydaje się legitymacji).

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 2207, dalej: ustawa o minimalnym wynagrodzeniu.

⁴ Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

Dokumentacja finansowo-księgową i ewidencja księgową została wyodrębniona, a dla transakcji w walucie obcej (funty brytyjskie) ustalono odpowiednie mechanizmy zapewniające prawidłowe rozliczenie różnic kursowych.

Zleceniobiorca prawidłowo, tj. zgodnie z § 8 ust. 2 umowy, informował, że zadanie jest współfinansowane z budżetu państwa, zamieszczono tę informację na stronie internetowej Stowarzyszenia zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych⁵, co do terminu, miejsca i zakresu informacji.

[Opis zadania publicznego i termin złożenia sprawozdania rocznego z wykonania zadania]

1. Pełnomocnik Rządu 24 marca 2022 r. przyznał⁶ kwotę 703 633,16 zł (351 816,58 zł na 2022 r. i 351 816,58 zł na 2023 r.) z przeznaczeniem dla Stowarzyszenia na dofinansowanie zadania publicznego pn. *Szkoła (bardziej) polska. Wsparcie bieżącej działalności szkół polonijnych w Anglii w regionach South East i North East w latach 2022-2023.*

2. Zadanie jest dwuletnim programem wsparcia 16 szkół polonijnych w 2 regionach Anglii: South East i North East w ramach bieżącej działalności. W 2022 r. wsparcie dotyczyło m.in. dofinansowania kosztów wynajmu pomieszczeń, wynagrodzeń nauczycieli i innych osób zaangażowanych bezpośrednio w realizację zadania, ubezpieczenia, zakupu stolików i tablic edukacyjnych oraz artykułów biurowych.

Na realizację zadania w latach 2022-2023 przewidziano 749 777,16 zł⁷, z czego:

- 703 633,16 zł z dotacji KPRM⁸ (93,85% wartości zadania),
- 46 144 zł z innych środków Zleceniobiorcy⁹ (6,56% wartości dotacji¹⁰).

Zgodnie z § 3 ust. 5a umowy całkowity koszt zadania na 2022 r. wynosił 374 788,58 zł, z czego 351 816,58 zł z dotacji KPRM¹¹ (323 467,31 zł koszty bezpośrednie związane z realizacją zadania i 28 349,27 zł koszty administracyjne) oraz 22 972 zł z innych środków Zleceniobiorcy¹².

Umowa nie przewidywała wkładu osobowego ani rzeczowego.

3. Zadanie obejmowało 17 działań na łączną kwotę 346 439,31 zł (pokryte z dotacji w kwocie 323 467,31 zł i z innych środków Zleceniobiorcy 22 972 zł), tj.:

- 1) Polska Szkoła w Bracknell im. Fryderyka Chopina – wsparcie bieżącej działalności (27 824,56 zł);
- 2) Polska Szkoła Sobotnia im. św. Jana Pawła II w Bognor Regis – wsparcie bieżącej działalności (23 949,33 zł);
- 3) Polska Szkoła Sobotnia im. Niedźwiedzia Wojtka w Crawley – wsparcie bieżącej działalności (29 382,70 zł);
- 4) Polska Szkoła Sobotnia w Milford im. T. Czuchnickiego – wsparcie bieżącej działalności (37 005,39 zł);
- 5) Polska Sobotnia Szkoła im. J. Korczaka w Gravesend – wsparcie bieżącej działalności (22 394,88 zł);
- 6) Polska Szkoła Sobotnia im św. St. Kostki w High Wycombe – wsparcie bieżącej działalności (16 421,29 zł);
- 7) Polska Szkoła w Oksfordzie – wsparcie bieżącej działalności (43 269,41 zł);
- 8) Polska Szkoła Powstańców Listopadowych w Portsmouth – wsparcie bieżącej działalności (17 984,45 zł);
- 9) Polska Sobotnia Szkoła „Akademia Młodego Polaka” w Milton Keynes – wsparcie bieżącej działalności (8 240,46 zł);
- 10) Akademia Młodego Polaka w Tonbridge – wsparcie bieżącej działalności (12 320,48 zł);
- 11) Polska Szkoła im. W. Szymborskiej w Tunbridge Wells – wsparcie bieżącej działalności (10 525,27 zł);
- 12) Polska Szkoła Sobotnia im. J. Conrada Korzeniowskiego w Cantenbury – wsparcie bieżącej działalności (10 981,27 zł);
- 13) Polska Szkoła Sobotnia im. Jana Brzechwy w Brighton i Hove – wsparcie bieżącej działalności (34 989,39 zł);
- 14) Polska Szkoła Sobotnia im. Wisławy Szymborskiej w Banbury – wsparcie bieżącej działalności (20 643,72 zł);
- 15) PSPO im. św. Józefa w Amersham – wsparcie bieżącej działalności (11 407,01 zł);
- 16) Polska Sobotnia Szkoła w Darlington – wsparcie bieżącej działalności (18 379,70 zł);
- 17) Wsparcie beneficjentów (720,00 zł).

Na obsługę tych działań zaplanowano w ramach kosztów administracyjnych łączną kwotę 28 349,27 zł (pokryte ze środków dotacji).

⁵ Dz.U. z 2021 r. poz. 953 ze zm., dalej: rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych).

⁶ Wyniki konkursu 2022 dz. 1.1 *Utrzymanie i funkcjonowanie szkół i przedszkoli polonijnych i polskich za granicą* podpisane przez Pełnomocnika Rządu do spraw Polonii i Polaków za Granicą, poz. 9.

⁷ Wartość zgodna z § 3 ust. 5 umowy.

⁸ Wartość zgodna z § 3 ust. 1 umowy.

⁹ Wartość zgodna z § 3 ust. 4 umowy.

¹⁰ Wartość procentowa udziału zgodna z § 3 ust. 6 umowy.

¹¹ Wartość zgodna z § 3 ust. 1 pkt 1 umowy.

¹² Wartość zgodna z § 3 ust. 4 pkt 1 umowy.

4. Zleceniobiorca złożył sprawozdanie w terminie, tj. 10 lutego 2023 r. Zgodnie § 10 ust. 3 pkt 1 umowy dla dotacji przekazanej w 2022 r. termin złożenia sprawozdania rocznego z wykonania zadania za 2022 r. wyznaczono do 30 stycznia 2023 r. Na wniosek Stowarzyszenia termin ten został przedłużony przez KPRM do 28 lutego 2023 r.

Stowarzyszenie, na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹³, wystąpiło do KPRM¹⁴ o przedłużenie terminu złożenia sprawozdania do 28 lutego 2023 r. Uzasadnieniem były trudności organizacyjne związane z zagrożeniem epidemiologicznym i restrykcjami w krajach, w których funkcjonują organizacje polonijne współpracujące ze Stowarzyszeniem, a także nałożenie się terminów sprawozdawczych z terminem przygotowania ofert na 2023 r. do konkursu ogłoszonego przez KPRM. Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą wyraził zgodę¹⁵ na złożenie sprawozdania we wskazanym terminie.

[Rozliczenie kosztów zadania i dokumentacja osiągniętych rezultatów]

5. W sprawozdaniu Stowarzyszenie przedstawiło do rozliczenia kwotę 374 788,09 zł, z czego 351 816,09 zł (94%) z dotacji, a 22 972 zł (6%) ze środków własnych. Różnicę między przyznaną kwotą dotacji (351 816,58 zł) a deklarowanymi wydatkami z dotacji (351 816,09 zł), tj. 0,49 zł zwrócono na konto KPRM w terminie określonym w § 11 ust. 2 pkt 1 umowy. Rozliczenie to nie było jednak prawidłowe, ponieważ w przypadku 2 z 16 szkół¹⁶ w jednym semestrze rezultaty przewidziane w umowie nie zostały osiągnięte. Tym samym uznano, w ramach niniejszej kontroli oraz rozliczenia dokonanego przez DWPP, że kwota 1 051,02 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości (kwota po uwzględnieniu zwrotu dokonanego przez Zleceniobiorcę, tj. 0,49 zł).

Zatem z przestawionej w sprawozdaniu kwoty (374 788,09 zł), prawidłowo rozliczono 373 737,07 zł (99,7%), w tym:

- a) z dotacji KPRM - 350 765,07 zł (prawidłowo 99,7%; z czego 322 503,89 zł stanowiły koszty bezpośrednie związane z realizacją zadania, a 28 261,18 zł koszty administracyjne),
- b) ze środków własnych - 22 972 zł prawidłowo 100%.

Zgodnie z postanowieniami § 4 ust. 7 oraz § 10 ust. 13 pkt 1 i 4 umowy Zleceniobiorca zobowiązany był do dołączenia do sprawozdania rocznego oraz do sprawozdania końcowego:

- w przypadku szkół – listy, odrębnie na każdy semestr, uczniów i nauczycieli korzystających ze wsparcia w ramach zadania – wraz z numerami legitymacji szkolnych;
- w przypadku przedszkoli – listy podopiecznych i nauczycieli potwierdzonej przez placówkę zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej (ambasada, konsulat).

Warunkiem kwalifikowalności kosztów¹⁷ było wskazanie na listach uczniów korzystających ze wsparcia numerów legitymacji szkolnych wydanych nie mniej niż 90% zakładanej liczby uczniów. Oferta zadania publicznego, stanowiąca integralną część umowy, wskazywała na oddziały przedszkolne oraz dzieci do 6 roku życia, gdzie zgodnie z obowiązującymi przepisami¹⁸ dzieciom tym, z wyjątkiem dzieci niepełnosprawnych, nie wydaje się legitymacji. Ponadto, w przypadku części uczniów, legitymacji jeszcze nie wydano, mimo że złożono na podstawie art. 34 pkt 8a ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – *Prawo konsularne*¹⁹, wnioski do konsula o ich wydanie. Przyjęto, w uzgodnieniu ze Zleceniodawcą, że w tych przypadkach wlicza się dzieci do 6 roku życia oraz uczniów, w przypadku których złożono wnioski do konsula, do liczby uczniów posiadających dokument²⁰.

W przypadku 14 szkół osiągnięto rezultaty określone w § 4 ust. 7 umowy, natomiast w odniesieniu do 2 szkół nie zostały one osiągnięte, dlatego stwierdzono, że kwota 962,97 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości, tj. w:

- działaniu 8 – w zaktualizowanej ofercie przy zakładanych rezultatach w roku szkolnym 2022/2023 (I semestr) podano 120 uczniów natomiast w sprawozdaniu wykazano 95 uczniów. W związku z tym kwota 759,33 zł stanowiła dotację pobraną w nadmiernej wysokości;

¹³ Dz.U. z 2021 poz. 2095 ze zm.

¹⁴ Pismo znak P/31/35/23 z 23 stycznia 2023 r.

¹⁵ Pismo znak: DWPP.WSKM.6685.16.2023 r. z 27 stycznia br.

¹⁶ Działanie 8 (1 semestr 2022/2023), działanie 10 (2 semestr 2021/2022).

¹⁷ § 4 ust. 7 umowy.

¹⁸ § 26 w zw. § 2 ust. 4 i § 3 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2019 r. w sprawie świadectw, dyplomów państwowych i innych druków (Dz.U. z 2019 r. poz. 1700 ze zm.).

¹⁹ Dz.U. z 2023 r. poz. 199 ze zm.

²⁰ Wyjaśnienia Stowarzyszenia z 19 maja 2023 r. (pkt 6-7).

- działaniu 10 - w zaktualizowanej ofercie przy zakładanych rezultatach w roku szkolnym 2021/2022 (II semestr) podano 60 uczniów natomiast w sprawozdaniu wykazano 52 uczniów, dlatego uznano, że kwota 203,64 zł stanowi dotację pobraną w nadmiernej wysokości.

Nieprawidłowość ta naruszała udział procentowy kosztów administracyjnych sfinansowanych z dotacji. Udział procentowy tych kosztów w stosunku do całkowitego kosztu zadania nie mógł przekroczyć 7,56% (rzeczywisty udział procentowy wyniósł 7,58%). Z tego tytułu kwotę w wysokości 88,05 zł zakwalifikowano jako dotację pobraną w nadmiernej wysokości.

Łączna kwota do zwrotu wyniosła zatem 1 051,02 zł (962,97 zł plus 88,05 zł).

6. Szkoły (11 z 16; 69%) nie dochowały należytej staranności sporządzając listy uczniów²¹ oraz nauczycieli. Stowarzyszenie natomiast nie zweryfikowało rzetelnie list przekazanych przez szkoły i przedstawiło nieprawidłowe dane w sprawozdaniu. Stwierdzone błędy nie miały wpływu na poziom kwalifikowalności kosztów zaprezentowanych w sprawozdaniu.

W 9 działaniach²² (9 z 16 szkół) stwierdzono rozbieżności (błędy) pomiędzy danymi ujętymi w wykazach uczniów²³ i nauczycieli a danymi wykazanymi w sprawozdaniu:

- 1) w zakresie działania 1. w sprawozdaniu w II semestrze 2021/2022 wykazano 146 uczniów, podczas gdy lista uczniów za ten semestr obejmowała 144 osoby (112 uczniów, dla których podano numer legitymacji szkolnej i 32 dzieci poniżej szóstego roku życia);
- 2) w zakresie działania 3. według list w II semestrze 2021/2022 i I semestrze 2022/2023 liczba uczniów to 266 i 265, liczba dzieci w wieku poniżej szóstego roku życia to 35 i 44, a liczba nauczycieli to 34 i 36, natomiast w sprawozdaniu wykazano odpowiednio 261 i 275 uczniów oraz 25 i 38 nauczycieli;
- 3) w zakresie działania 5. wykazana w sprawozdaniu liczba uczniów w I semestrze 2022/2023 uwzględniała 15 nauczycieli figurujących na liście uczniów i nauczycieli, w stosunku do których szkoła skierowała wnioski do konsulatu o wydanie legitymacji;
- 4) w zakresie działania 6. na liście uczniów w wieku szkolnym za II semestr 2021/2022 figurowało 67 uczniów a w sprawozdaniu 68 uczniów;
- 5) w zakresie działania 7. wykazana w sprawozdaniu liczba uczniów w II semestrze 2021/2022 (226) nie składała się na sumę wynikającą z list obecności, na których figurowało 161 uczniów posiadających legitymacje oraz 60 dzieci poniżej szóstego roku życia, łącznie 221 osób;
- 6) w zakresie działania 8. według sprawozdania w II semestrze 2021/2022 w szkole zatrudnionych było 10 nauczycieli, podczas gdy na liście wykazano 9 nauczycieli;
- 7) w zakresie działania 10. według sprawozdania w II semestrze 2021/2022 do szkoły uczęszczało 57 uczniów, podczas gdy na listach figurowało 51 uczniów w wieku szkolnym i siedmioro dzieci poniżej szóstego roku życia (łącznie 58 osób);
- 8) w zakresie działania 13. według sprawozdania w II semestrze 2021/2022 do szkoły uczęszczało 184 uczniów, podczas gdy na listach ujęto 106 uczniów w wieku szkolnym i 69 dzieci poniżej szóstego roku życia, łącznie 175 osób;
- 9) w zakresie działania 15. według sprawozdania w II semestrze 2021/2022 szkoła zatrudniała dziewięciu nauczycieli, podczas gdy na liście figurowało ośmiu nauczycieli.

Po przeprowadzeniu ponownej analizy dokumentacji Stowarzyszenie potwierdziło ustalenia kontroli dotyczące wskazanych niespójności pomiędzy danymi źródłowymi a tymi ujętymi w sprawozdaniu²⁴.

W 5 działaniach (5²⁵ z 16 szkół) stwierdzono błędy polegające na niezłożeniu przez szkoły kompletu poprawnie sporządzonych i spełniających wymogi formalne list uczniów bądź nauczycieli, które zostały uzupełnione w trakcie kontroli:

- 1) w zakresie działania 1. za I semestr 2022/2023 dwoje dzieci zostało wykazanych na liście wniosków o legitymacje skierowanych do konsulatu a dodatkowo przez pomyłkę²⁶ na liście dzieci poniżej 6 roku życia;
- 2) w zakresie działania 3. na liście, na której wykazano 266 uczniów w wieku szkolnym (lista nie została oznaczona okresem – semestrem, do którego należy ją przypisać), uczniom zostały przyporządkowane błędne numery legitymacji szkolnych, które nie są zbieżne z numerami legitymacji wykazanymi na liście za I semestr 2022/2023;
- 3) w zakresie działania 6. brak było listy nauczycieli zatrudnionych w II semestrze 2021/2022;

²¹ W tym uczniów w wieku szkolnym (dla których podano numer legitymacji szkolnej bądź szkoła wystąpiła do konsulatu z wnioskiem o ich wystawienie) oraz dzieci poniżej szóstego roku życia (którym nie wydaje się legitymacji).

²² Działanie 1 (II semestr 2021/2022), działanie 3 (II semestr 2021/2022 i I semestrze 2022/2023), działanie 5 (I semestr 2022/2023), działanie 6 (II semestr 2021/2022), działanie 7 (II semestr 2021/2022), działanie 8 (II semestr 2021/2022), działanie 10 (II semestr 2021/2022), działanie 13 (II semestr 2021/2022), działanie 15 (II semestr 2021/2022).

²³ Uczniów w wieku szkolnym i dzieci poniżej 6 roku życia.

²⁴ Wyjaśnienia Stowarzyszenia z 19 maja 2023 r. (pkt 10).

²⁵ Działanie 1 (I semestr 2022/2023), działanie 3 (II semestr 2021/2022 i I semestr 2022/2023), działanie 6 (II semestr 2021/2022), działanie 9 (II semestr 2021/2022), działanie 11 (II semestr 2021/2022 i I semestr 2022/2023).

²⁶ W tym przypadku szkoła nie przesała skorygowanej listy dzieci poniżej szóstego roku życia. W wyjaśnieniach z 19 maja 2023 r. (pkt 10a) Stowarzyszenie poinformowało, że uczniowie zostali umieszczeni na liście omyłkowo.

4) w 3 działaniach (działanie 3, 9 i 11) stwierdzono brak podpisu dyrektora szkoły na liście uczniów w wieku szkolnym²⁷ lub liście nauczycieli²⁸.

7. Do obsługi dotacji wyodrębniono rachunek bankowy, który był utrzymywany w kontrolowanym okresie, co było zgodne z § 3 ust. 1 i 3 umowy. Nie był on oprocentowany²⁹. Tym samym Stowarzyszenie nie uzyskało przychodów z tytułu odsetek bankowych od środków dotacji przekazanej przez KPRM.

Z konta dedykowanego zadaniu zrealizowano omyłkowo³⁰ 2 przelewy na rzecz szkół nieobjętych umową (kwota 37 172,47 zł z 27 września 2023 r. i 14 999,95 zł z 4 października 2023 r.), które niezwłocznie (odpowiednio 30 września 2023 r. i 5 października 2023 r.) zostały zrefundowane.

8. Ze środków dotacji pokryte zostały koszty kwalifikowane w kwotach brutto (łącznie z naliczonym podatkiem VAT). Zleceniobiorca nie podejmował czynności mających na celu odzyskanie podatku VAT z tytułu faktur rozliczonych w ramach zadania, ani nie rozliczył wydatków lub kosztów sfinansowanych z dotacji KPRM w ramach innych zadań³¹.

9. Zleceniobiorca dokonał przesunięć zgodnie z postanowieniami umowy, tj. w obrębie odpowiedniej pozycji kosztów merytorycznych o nie więcej niż 20%³². Przesunięcia w przypadku 9 szkół³³, dotyczyły zmian między pozycjami kosztów w ramach jednego działania (kwoty od 0,2 zł do 2 058,30 zł). W ramach kosztów administracyjnych oraz pomiędzy kategoriami kosztów merytorycznych i administracyjnych nie dokonywano przesunięć.

[Dokumentacja finansowo-księgową i ewidencją księgową]

10. Zleceniobiorca posiadał komplet dokumentów finansowo-księgowych, tj. rachunki, faktury, listy płac (łącznie 71 dowodów księgowych) rozliczonych w sprawozdaniu (351 816,09 zł). Wszystkie koszty merytoryczne (z wyjątkiem kwot przypisanych do zwrotu w ramach rozliczenia sprawozdania - 1 051,02 zł) i administracyjne poniesione przez szkoły oraz Stowarzyszenie były kwalifikowalne. Dokumenty zostały wystawione i opłacone w terminie realizacji zadania (tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r.), co było zgodne § 2 ust. 2 umowy.

Koszty rozliczone w ramach sprawozdania mieściły się w katalogu kosztów zdefiniowanym w *Regulaminie konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2022*, były identyfikowalne i weryfikowalne (zostały zarejestrowane w księgach rachunkowych) oraz zostały udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji zadania pod względem merytorycznym i finansowym:

- a) koszty merytoryczne dotyczyły głównie wynajmu pomieszczeń szkolnych, a także wynagrodzenia nauczycieli i innych osób zaangażowanych bezpośrednio w realizację zadania, ubezpieczenia oraz zakupu stolików, tablic edukacyjnych, aplikacji zoom, papieru i tonerów;
- b) koszty administracyjne obejmowały wynagrodzenia pracowników Stowarzyszenia zaangażowanych w obsługę zadania, a także zakup usług ochrony i porządkowych w siedzibie Jednostki, artykułów biurowych i środków czystości oraz usług informatycznych.

11. Wszystkie dowody księgowe dotyczące wydatków merytorycznych i administracyjnych spełniały wymogi art. 21 ustawy o rachunkowości. Dowody księgowe zostały opatrzone pieczęcią Zleceniobiorcy, zawierały trwały opis uwzględniający numer umowy dotacji, tytuł zadania publicznego oraz informację, że wydatek został sfinansowany ze środków KPRM lub środków własnych beneficjenta (szkoły). Wszystkie dowody były rzetelne, zawierały potwierdzenie kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej. Stowarzyszenie stosowało uproszczenia w zakresie przypisywania wydatków do kosztów rodzajowych, które nie miały wpływu na prezentowanie wyników w rachunku zysków i strat i nie rzutowały na rozliczenie środków pochodzących z dotacji KPRM.

Zgodnie z § 7 ust. 2 umowy wydatki zostały zaakceptowane do wypłaty przez osoby odpowiedzialne za rozliczenia finansowe Zleceniobiorcy, tj.:

- w przypadku kosztów merytorycznych przez dyrektora zarządzającego³⁴,
- w przypadku kosztów administracyjnych dotyczących wynagrodzeń z tytułu umów o pracę przez dyrektora do spraw administracyjnych odpowiedzialnego za pion kadrowo-płacowy³⁵, a z tytułu umów cywilnoprawnych przez skarbnika – członka Zarządu Krajowego,

²⁷ Działanie 3 (semestr I 2022/2023), działanie 9 (II semestr 2021/2022).

²⁸ Działanie 3 (semestr I 2022/2023), działanie 11 (II semestr 2021/2022 i I semestr 2022/2023).

²⁹ Stosownie do maila Stowarzyszenia z 12 maja 2023 r. z załączonym potwierdzeniem z banku o nieoprocentowaniu rachunku wyodrębnionego do obsługi dotacji.

³⁰ Wyjaśnienia Stowarzyszenia z 22 maja 2023 r. (pkt 3).

³¹ Oświadczenie osób reprezentujących Stowarzyszenie z 17 maja 2023 r.

³² Zgodnie z § 6 ust. 2 umowy.

³³ Działanie 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 15.

³⁴ Pełnomocnictwo Zarządu nr 4/2022 z 24 lutego 2022 r.

³⁵ Wyjaśnienia Stowarzyszenia z 23 maja 2023 r. (pkt 1).

- w przypadku pozostałych kosztów administracyjnych przez dyrektora zarządzającego albo dyrektora Wydziału Organizacyjno-Prawnego³⁶.

Zgodnie z przyjętymi w Jednostce zasadami rachunkowości³⁷, przyporządkowanie do okresu sprawozdawczego jest ustalane na etapie wprowadzania danych dokumentu do systemu finansowo-księgowego, a dekret w systemie pozwala na zidentyfikowanie osoby odpowiedzialnej za sprawdzenie i zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych.

Połowa rachunków wystawionych przez szkoły (działania: 1-3, 10-12, 14, 16) została zadekretowana do ujęcia w ramach kosztów rodzajowych na koncie 402 – *Usługi obce*, a połowa na koncie 410 – *Pozostałe koszty*, niezależnie od tego, że wszystkie dotyczyły wynajmu pomieszczeń, a dodatkowo niektóre z nich uwzględniały wynagrodzenia nauczycieli, ubezpieczenia, czy zakupu materiałów. Stowarzyszenie poinformowało³⁸, że na koncie 402 – *Usługi obce* księgowane były te rachunki, w ramach których rozliczono wyłącznie koszty wynajmu pomieszczeń, a na koncie 410 – *Pozostałe koszty*, rachunki, dotyczące co najmniej dwóch różnych typów kosztów rodzajowych. Stowarzyszenie stosowało tego typu uproszczenie ze względu na to, że szczegółowe przypisanie wydatków do poszczególnych kont rodzajowych (konta zespołu 4.) w przypadku rozliczenia organizacji polonijnych byłoby czasochłonne, natomiast rachunek zysków i strat sporządzany jest w wariantcie kalkulacyjnym, który bazuje na ewidencji kosztów ze względu na typ działalności (konta zespołu 5.). Wyodrębniona ewidencja księgowa była prowadzona na kontach zespołu 5. z dodatkową analityką dla poszczególnych działań.

12. Stowarzyszenie, stosownie do § 7 ust. 1 umowy, prowadziło wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową dla zadania publicznego, zgodnie z ustawą o rachunkowości.

Zgodnie z Polityką rachunkowości Stowarzyszenia³⁹, księgi rachunkowe prowadzone były przy użyciu licencjonowanego oprogramowania komputerowego⁴⁰. Dla zadania prowadzono następujące konta:

- 133-50-28 – *Rachunek bankowy KPRM - umowa 890/DWPP/22*, na którym ewidencjonowano wpływ dotacji na rachunek dedykowany zadaniu oraz przelewy zewnętrzne wykonane z rachunku;
- 252-50-890-x-x-x – *Zaliczki do umów z kontrahentami w ramach podobszaru 1.1. Utrzymanie i funkcjonowanie szkół i przedszkoli polonijnych i polskich za granicą*, na którym ujmowano zaliczki – przekazane szkołom na podstawie podpisanych z nimi umów oraz ich rozliczenie – po weryfikacji i akceptacji dokumentów finansowych otrzymanych od szkoły;
- 552-50-890-x-x – *podobszar 1.1. Utrzymanie i funkcjonowanie szkół i przedszkoli polonijnych i polskich za granicą*, na którym ewidencjonowane były w ujęciu kalkulacyjnym koszty programowe dla umowy, a ponadto każda z kwot została przyporządkowana do pozycji kosztorysu za pomocą cechy (dodatkowej funkcjonalności programu księgowego);
- 741-50 – *Przychody statutowe KPRM-program*, na którym po ustaleniu wysokości wykorzystanej dotacji na koszty programowe i administracyjne oraz po złożeniu sprawozdania z wykonania wydatków za 2022 r., zaksięgowano przychód;
- oraz fakultatywnie pozabilansowe konto 997-50-890-x-x – *Wkład własny dla umowy 890/DWPP/22*, na którym ujmowano obustronnie wkład do zadania, wniesiony przez szkoły, który dodatkowo za pomocą cech przypisany został do odpowiednich pozycji kosztorysu.

Dodatkowa ewidencja za pomocą cech pozwala na przypisanie kosztów/wkładu do pozycji kosztorysu, co ułatwia sporządzenie sprawozdania w podziale na rodzaje kosztów.

13. Zleceniobiorca, wydając środki w walucie obcej (funty brytyjskie), ustalił odpowiednie mechanizmy zapewniające prawidłowe rozliczenie różnic kursowych. Zgodnie z postanowieniami umowy (§ 7 ust. 5) przekazując środki dotacji szkołom stosował faktyczny kurs wymiany banku (w którym prowadzony był rachunek wyodrębniony dla zadania), zastosowany do przeprowadzenia operacji kupna/sprzedaży waluty obcej. Natomiast w przypadku braku możliwości udokumentowania faktycznego kursu wymiany, tj. do przeliczenia wkładu własnego wniesionego przez szkoły – przyjął prawidłowo średni kurs wymiany NBP z dnia poprzedzającego dokonanie operacji (wystawienie dokumentu księgowego).

14. Zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 7 umowy wszystkie poniesione przez Stowarzyszenie wydatki administracyjne dotyczące wynagrodzeń zostały należycie udokumentowane – koszty rozliczone na podstawie umów o pracę zostały potwierdzone listami płac, na których wyodrębnione zostały kwoty pochodzące z dotacji, a koszty rozliczone na podstawie umów cywilnoprawnych umowami oraz rachunkami/fakturami⁴¹ do tych umów. Stwierdzone braki w zakresie dokumentowania kosztów wynagrodzeń poniesionych przez 6 z 16 szkół objętych wsparciem wynikało z odmiennych zasad rozliczania wynagrodzeń obowiązujących w Wielkiej Brytanii.

³⁶ Pełnomocnictwo Zarządu nr 2/2022 z 10 stycznia 2022 r.

³⁷ Rozdział 1. *Ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych*.

³⁸ Wyjaśnienia Stowarzyszenia z 19 maja 2023 r. (pkt 11).

³⁹ Załącznik do uchwały Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” z 25 stycznia 2018 r.

⁴⁰ Rozdział 1. *Ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych*, pkt 1.3 *Technika prowadzenia ksiąg rachunkowych – opis systemu przetwarzania danych*.

⁴¹ Fakturami udokumentowano wydatki poniesione na podstawie umowy współpracy nr 1/W/2022 z 4 stycznia 2022 r. z podmiotem gospodarczym.

Wynagrodzenia nauczycieli i innych osób zaangażowanych bezpośrednio w realizację zadania zostały rozliczone w ramach 6 działań (6 szkół - działania: 4, 5, 7, 8, 9, 13). Osoby upoważnione do reprezentowania 3 z 6 szkół⁴², które ze środków dotacji sfinansowały wynagrodzenia na podstawie umów cywilnoprawnych złożyły oświadczenie, że zgodnie z prawem obowiązującym w Wielkiej Brytanii koszt wynagrodzeń z tytułu samozatrudnienia dokumentowany jest fakturą i nie ma obowiązku zawierania pisemnych umów. Natomiast spośród 3 szkół, które zatrudniały nauczycieli na podstawie umowy o pracę, jedna ze szkół⁴³ do rozliczenia załączyła oświadczenie, zgodnie z którym w Wielkiej Brytanii koszt wynagrodzeń z tytułu umów o pracę dokumentowany jest umową i nie ma obowiązku sporządzania list płac, 2 inne szkoły⁴⁴ załączyły listy płac, w opisie których zbiorczo dla wszystkich osób ujętych na listach wskazane zostały kwoty wynagrodzenia wypłacone z dotacji.

15. Stowarzyszenie nie określiło w zawieranych przez siebie umowach zlecenia z wykonawcami (3) postanowień dotyczących konieczności i sposobu potwierdzania liczby godzin wykonywania zadań oraz nie przestrzegало postanowień art. 8b ust. 2 ustawy o *minimalnym wynagrodzeniu za pracę*. Przedłożone do kontroli rejestry godzin zostały sporządzone przez nieuprawnioną do tego stronę umowy (Stowarzyszenie nie Zleceniobiorcę). Łączne wydatki dotyczące tych umów rozliczone w ramach dotacji wyniosły 4 116,00 zł.

Na podstawie art. 8b ust. 2 oraz 8c wspomnianej ustawy, w przypadku nieuwzględnienia stosownych zapisów w umowach cywilnoprawnych, przyjmujący zlecenie lub świadczący usługi przedkłada informację o liczbie godzin pracy w terminie poprzedzającym wypłatę wynagrodzenia, a zleceniodawca przechowuje taką dokumentację przez okres 3 lat od dnia, w którym wynagrodzenie stało się wymagalne.

W rozliczeniu dotacji Zleceniobiorca uwzględnił 3 umowy cywilnoprawne zawarte z osobami fizycznymi, zatrudnionymi w biurze Stowarzyszenia i nieprowadzącymi działalności gospodarczej:

- umowa zlecenie⁴⁵, której przedmiotem było m.in. wsparcie projektów oświatowych i edukacyjnych szkół w Wielkiej Brytanii,
- umowa zlecenia⁴⁶, której przedmiot obejmował wykonywanie czynności członka zespołu projektowego w projektach dotyczących wsparcia szkół, projektów oświatowych i edukacyjnych na świecie;
- umowa zlecenie⁴⁷, której przedmiot obejmował przeprowadzenie szkoleń dla beneficjentów projektu w ramach umowy nr 890/DWPP/22.

Stowarzyszenie nie określiło w umowach postanowień dotyczących konieczności i sposobu potwierdzania liczby godzin wykonywania zadań, a przedłożone do kontroli rejestry godzin zostały sporządzone nie przez zleceniobiorców, zgodnie z wymogiem art. 8b ust. 2 ustawy, a przez Stowarzyszenie i nie zostały potwierdzone przez zleceniobiorców.

[Realizacja innych zobowiązań umownych]

16. Zleceniobiorca zrealizował ciężący na nim obowiązek aby kwalifikowane w ramach poszczególnych działań koszty wynagrodzenia uwzględniały minimalne wartości wynikające z przepisów prawa powszechnie obowiązujących⁴⁸, jak również obowiązek zawarcia z podmiotami trzecimi umów ustanawiających zakaz zbywania rzeczy nabytych w związku z realizacją zadania publicznego⁴⁹, tj. stosowne klauzule w zakresie minimalnego wynagrodzenia⁵⁰ i zakazu zbywania rzeczy nabytych w związku z realizacją zadania zostały ujęte w umowach zawieranych przez Zleceniobiorcę ze szkołami⁵¹. Sformalizowany zakaz zbywania rzeczy zakupionych ze środków dotacji był istotny, ponieważ w ramach niektórych działań zakupiono tablice edukacyjne⁵² czy stoliki⁵³.

17. Stowarzyszenie prawidłowo wywiązało się z określonych w § 5 ust. 3 umowy obowiązków względem szkół, tj. w wymaganym terminie poinformowano szkoły o uzyskanych środkach na wsparcie ich bieżącej działalności. W przypadku 9 z 16 szkół środki dotacji zostały przekazane po terminie określonym w § 5 ust. 3 pkt 2 umowy.

Zawierając umowę o realizację zadania, w § 5 ust. 3 pkt 1-2, zobowiązano Zleceniobiorcę do przekazania współpracującym podmiotom trzecim:

- w ciągu 14 dni od zawarcia umowy na realizację zadania publicznego – informacji o uzyskanych środkach z przeznaczeniem na realizację działań przez te podmioty, w danym roku,

⁴² Działania: 7, 8, 9.

⁴³ Działanie 4.

⁴⁴ Działania: 5, 13.

⁴⁵ Umowa nr 1/Z/2022 z 3 stycznia 2022 r.

⁴⁶ Umowa nr 35/Z/2022 z 1 lipca 2022 r.

⁴⁷ Umowa nr 89/Z/2022 z 1 października 2022 r.

⁴⁸ § 7 ust. 7 pkt 4 umowy.

⁴⁹ § 16 ust. 4 umowy.

⁵⁰ § 6 ust. 3 pkt 4 umów zawartych przez Stowarzyszenie ze szkołami: Koszty wynagrodzenia (...) uwzględniają minimalne wartości wynikające z przepisów powszechnie obowiązujących.

⁵¹ § 12 ust. 1 umów zawartych przez Stowarzyszenie ze szkołami: Beneficjent zobowiązuje się do niezbywania rzeczy zakupionych na swoją rzecz w ramach w trakcie realizacji zadania za środki pochodzące z dotacji przez okres 5 lat od dnia dokonania ich zakupu.

⁵² Działanie 9.

⁵³ Działanie 6.

- w ciągu 30 dni od poinformowania współpracujących podmiotów trzecich – środków z przeznaczeniem na realizację działań przez te podmioty w pierwszym roku realizacji zadania.

Informacja do poszczególnych szkół dotycząca uzyskanych środków została przekazana w dniu podpisania umowy, tj. 3 sierpnia 2022 r.

Odnosnie do terminu przekazywania środków:

- 7⁵⁴ z 16 szkół (44%) otrzymało środki w terminie określonym w umowie, tj. do 16 września 2022 r.,
- w przypadku pozostałych 9 szkół (56%) środki przekazano z opóźnieniem o 3⁵⁵, 7⁵⁶, 10⁵⁷, 18⁵⁸, 19⁵⁹, 21⁶⁰ i 31 dni⁶¹ w stosunku do terminu określonego w umowie.

Zleceniobiorca wyjaśnił⁶², że 1 września 2022 r. koordynator projektu drogą mailową wystąpił do KPRM z prośbą o przedłużenie terminu na przekazanie środków, z uwagi na okres wakacyjny i trudności w gromadzeniu podpisanych dokumentów, w tym umów zawartych pomiędzy Stowarzyszeniem a szkołami. Stowarzyszenie podało, że nie otrzymało jednak odpowiedzi.

[Informacja o współfinansowaniu zadania publicznego]

18. Zleceniobiorca zgodnie z § 8 ust. 2 umowy poinformował, że zadanie jest współfinansowane z dotacji KPRM, zgodnie z wymaganiami rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych.

Stowarzyszenie na swojej stronie internetowej⁶³ zamieściło informację o współfinansowaniu zadania ze środków otrzymanych od Zleceniodawcy w sposób z nim uzgodniony oraz zgodnie z art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶⁴ i przepisami rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych. Partnerzy zadania (16 szkół) zrealizowali obowiązek informacyjny poprzez zamieszczenie na swoich stronach internetowych lub w mediach społecznościowych kompletnej informacji⁶⁵ dotyczącej realizacji zadania oraz o jego źródle finansowania.

Zgodnie § 7 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych prawidłowo wykonano obowiązek polegający na zamieszczeniu w terminie informacji o realizacji zadania (podczas realizacji zadania). Stowarzyszenie, zgodnie z § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych, umieściło szczegółowe informacje nt. zadania współfinansowanego z budżetu państwa w zakładce, z dostępem ze strony głównej, w specjalnie przeznaczony dla realizowanego zadania publicznego.

[Informacje o kontroli]

Czynności kontrolne prowadzono od 9 do 23 maja 2023 r. (w trybie określonym w § 9 umowy i w sposób zgodny ze Standardami kontroli w administracji rządowej z 31 sierpnia 2017 r.⁶⁶).

Kontrolę przeprowadził zespół w składzie⁶⁷:

- Małgorzata Zaręba, główny specjalista, kierownik zespołu kontrolującego,
- Marta Wrzesińska, radca, członek zespołu kontrolującego.

Do reprezentowania Stowarzyszenia wymagane było łączne działanie dwóch członków Zarządu. W okresie objętym kontrolą w skład Zarządu wchodził:

- ██████████ – prezes Zarządu,
- ██████████ – wiceprezes Zarządu,
- ██████████ – skarbnik, sekretarz generalny,
- ██████████ – wiceprezes Zarządu Krajowego,
- ██████████ – członek Zarządu Krajowego,
- ██████████ – członek Zarządu Krajowego.

Małgorzata Zaręba

/dokument podpisany elektronicznie/

⁵⁴ Działania: 1, 2, 5, 11, 12, 14, 16.

⁵⁵ Działania: 6, 8.

⁵⁶ Działanie 7.

⁵⁷ Działanie 4.

⁵⁸ Działania: 10, 15.

⁵⁹ Działanie 3.

⁶⁰ Działanie 13.

⁶¹ Działanie 9.

⁶² Wyjaśnienia Stowarzyszenia z 22 maja 2023 r. (pkt 1).

⁶³ <http://wspolnotapolska.org.pl/wiadomosci.php?id=8335> dostęp 16 marca 2023 r.

⁶⁴ Dz.U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.

⁶⁵ § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie działań informacyjnych.

⁶⁶ Dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/premier/procedura-i-metodyka-kontroli>.

⁶⁷ Na podstawie upoważnień nr 8/2023 i 9/2023 wydanych 9 maja 2023 r.